

**Salgótarján Megyei Jogú Város
Polgármestere**

Ikt. szám: 20526-1/2021.

Beszámoló

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak 2020. évi ellátásáról

Tisztelt Közgyűlés!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban Gyvt.) 96. § (6) bekezdése kimondja, hogy a települési önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-ig átfogó értékelést készít, amelyet meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított 30 napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat felé. Javaslat esetén azokat a települési önkormányzat 60 napon belül érdemben megvizsgálja, és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja a gyámhatóságot.

A jogszabályban előírtaknak megfelelően a Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központja, a Polgármesteri Hivatal Hatósági Irodájának, a Humánszolgáltatási és Szervezési Irodájának munkatársai, a Nógrád Megyei Kormányhivatal közreműködésével elkészítették a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2020. évi ellátásáról szóló tájékoztatót.

Határozati javaslat

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Polgármestere az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó SARS-CoV-2 koronavírus világjárvány következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében a Magyarország Kormánya által a 27/2021. (I.29.) Korm. rendelettel kihirdetett veszélyhelyzetre tekintettel a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46.§ (4) bekezdésében meghatározottak szerint a Közgyűlés hatáskörében eljárva az alábbi határozatot hozza:

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak 2020. évi ellátásáról szóló beszámolót az 1. melléklet szerint elfogadja.

Határidő: azonnal

Felelős: Fekete Zsolt polgármester

Salgótarján, 2021. május 21.

Fekete Zsolt
polgármester

Beszámoló

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak 2020. évi ellátásáról

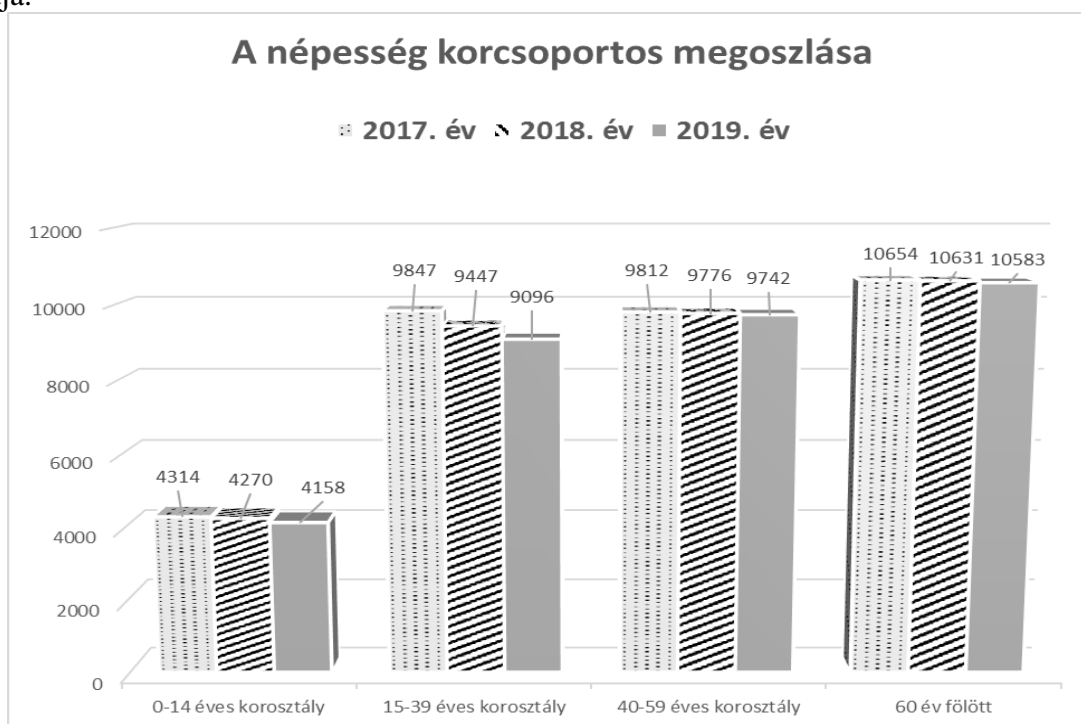
A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban Gyvt.) 96. § (6) bekezdése kimondja, hogy a települési önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-ig átfogó értékelést készít. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a Gyvt-ben foglalt kötelezettségnek eleget téve, a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásában résztvevő szakemberek bevonásával elkészítette beszámolóját.

1. Jogszabályi háttér

- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.)
- A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII.29.) Korm. rendelet (Gytr.)
- A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet
- A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet
- A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.)
- Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a szociális ellátásokról szóló 6/2015. (II. 19.) önkormányzati rendelete,
- Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról szóló 9/2014. (III. 27.) önkormányzati rendelete,
- Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a helyi járatú tanulói bérlettámogatásról szóló 21/2014. (X.2.) önkormányzati rendelete.

2. Demográfiai adatok

A város lakossága évről-évre csökken, a korosztályos megoszlás az elöregedő társadalmat mutatja.

/forrás: ksh.hu/

3. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások

3.1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, hátrányos/halmazottan hátrányos helyzet megállapítása

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, hátrányos/halmazottan hátrányos helyzetre való jogosultsággal összefüggő kérelmeket 1 fő gyámügyi ügyintéző és 1 fő szociális referens bírálja el.

2020. december 31-én 1170 fő volt jogosult a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre.

- A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek a gyermekétkeztetést kedvezményesen veheti igénybe, illetve egyéb, természetbeni juttatásokra (pl. ingyenes tankönyv, óvodás és 1-8 osztályig ingyenes étkezés, középiskolában 50%-os kedvezmény) is jogosult. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság esetében a megállapítás gyermekenként történik. A jogosultak minden év augusztusában és novemberében pénzbeli támogatásra jogosultak. 2017. január 1-jétől változott a támogatás összege: rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak esetében alap összegű támogatás: 6.000.- Ft/fő, hátrányos/halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében 6.500.- Ft/fő. A támogatás összegét a központi költségvetés teljes egészében megtéríti.
- **Augusztus** hónap vonatkozásában az igényelt pénzbeli támogatás összege: **7.784.000.- Ft** összegű pénzbeli támogatás került le hívásra a központi költségvetésből (kiskorú gyermek alapösszegű: 167 fő, nagykorú gyermek alapösszegű: 8 fő; kiskorú gyermek emelt összegű: 990, nagykorú gyermek emelt összegű: 46 fő).
- **November** hónap tekintetében **7.469.000.- Ft** összegű pénzbeli támogatás került le hívásra a központi költségvetésből (kiskorú gyermek alapösszegű: 150 fő, nagykorú gyermek alapösszegű 5 fő; kiskorú gyermek emelt összegű: 966 fő, nagykorú gyermek emelt összegű: 40 fő).
- A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódik a hátrányos, illetve a halmazottan hátrányos helyzet megállapítása. A határozatokat mind a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, mind a hátrányos/halmazottan hátrányos helyzet esetében, gyermekenként kell megállapítani. **2020. január és december közötti időszakban hozott döntések száma: 2187 db.**

3.2. Gyermekétkeztetés

Természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a gyermeket gondozó szülő, törvényes képviselő vagy nevelésbe vett gyermek esetén a gyermek ellátását biztosító nevelőszülő, gyermekotthon vezetője, illetve az Szt. hatálya alá tartozó ápolást, gondozást nyújtó intézmény vezetője kérelmére

- a bölcsődében, mini bölcsődében,
- az óvodában,
- a nyári napközis otthonban,
- az általános és középiskolai kollégiumban, az itt szervezett externátusi ellátásban,
- az általános iskolai és – ha önkormányzati rendelet kivételével jogszabály másképpen nem rendelkezik – a középfokú iskolai menzai ellátás keretében,
- a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben és a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében.

3.2.1. Intézményi gyermekétkeztetés

Természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a bölcsőde, óvoda, nyári napközis otthoni, az általános és középiskolai tanulmányokat folytató gyermekek számára.

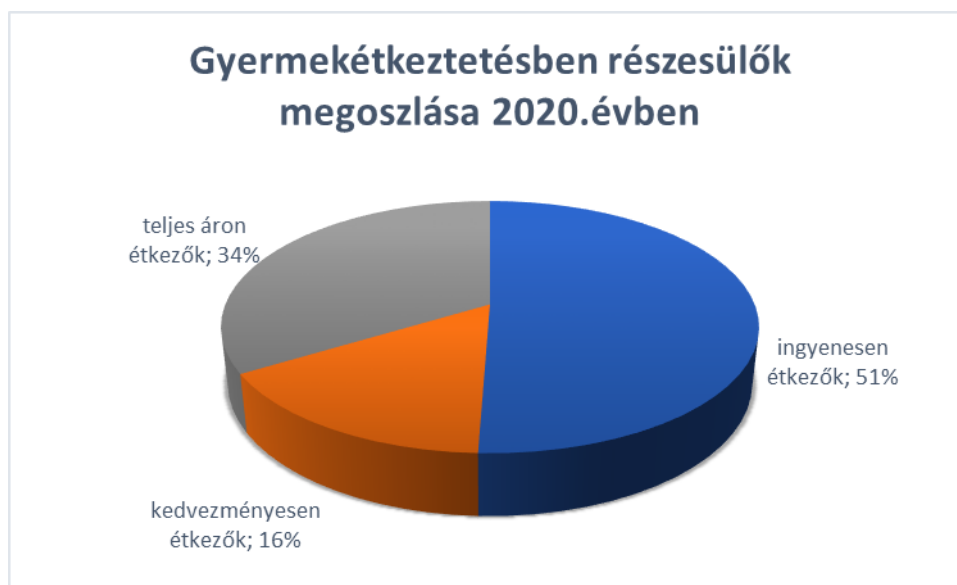
A gyermekétkeztetés és a szünidei gyermekétkeztetés lebonyolítását a Salgótarjáni Költségvetési Szervek Gazdasági Szolgálat (továbbiakban: KIGSZ) végezte, különös figyelemmel a diétás étrend biztosítására.

Ingyenes és kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma 2020-ban

Jogcím	Bölcsőde	Óvoda	Ált.iskola	Gimnázium	Szakközépiskola	Szakiskola	Kollégium	Összesen
Kedvezményes étkezés 50%								
3 v több gyermekes családban élő gyermek			136	16	1		1	154
Tartósan beteg v. fogyatékkal élő gyermek			59	4	0	5	0	68
Rendszeres gyermekvéd. kedvezményben részesülő gyermek				3	21	1	20	45
Összesen:	0	0	195	23	22	6	21	267
Ingyenes étkezés 100%								
Tartósan beteg v. fogyatékkal élő gyermek	0	22						22
Rendszeres gyermekvéd. kedvezményben részesülő gyermek	0	85	364		22		22	493
Nevelésbe vették v. utógondozott	0	1	3		4		4	12
1 főre jutó jövedelem miatt	8	259						267
3 v több gyermekes családban élő gyermek	1	63						64
Összesen:	9	430	367	0	26	0	26	858
Teljes áron étkezők								
	3	44	470	50	4	0	0	571
Összesen:	3	44	470	50	4	0	0	571

Összes étkező:	12	474	1032	73	52	6	47	1696
----------------	----	-----	------	----	----	---	----	------

Az alábbi diagram a térítésmentesen, kedvezményes térítési díjjal, illetve a teljes áron étkezők arányát szemlélteti:

/Forrás: KIGSZ/

3.2.2. Szünidei gyermekétkeztetés

A települési önkormányzatnak - szünidei gyermekétkeztetés keretében - a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést biztosítani kell a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére. A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon, az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

A szünidei gyermekétkeztetés megszervezése, lebonyolítását jegyzői hatáskörben, gyámhatósági eljárás keretén belül 2020. évben is a Salgótarján Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Hatósági Irodája végezte.

2020. év tavaszi szünetében (2 munkanapra) 26 adag meleg étel, a nyári szünetben (43 munkanapra) 6.812 adag, az őszi szünetben (5 munkanapra) 225 adag, a téli szünetben (7 munkanapra) 238 adag meleg étel került kiosztásra.

3.3. Tanulói bérlet támogatás

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: törvény) 74.§ (5) bekezdése értelmében a lakóhely, ennek hiányában a tartózkodási hely szerint illetékes települési önkormányzat megtéríti a kötelező felvételt biztosító óvodába való utazás költségeit, továbbá szükség esetén gondoskodik kísérő személyről a gyermek részére, ha az óvoda a településen kívül található, és az óvodába való utaztatást az önkormányzat nem biztosítja. A kötelező felvételt biztosító iskolába való utaztatásról a fenntartó gondoskodik.

Salgótarjánban az egyes városrészek földrajzilag távol helyezkednek el egymástól, de közigazgatási határon belül vannak, ezért az önkormányzat önként vállalt szociális feladatként biztosítja a helyi járáti tanuló bérlet megvásárlásához a 100 %-os támogatást, ezáltal a kötelező felvételt biztosító iskolába való eljutásukat.

A helyi járáti tanulói bérlettámogatásról szóló 21/2014. (X.2.) önkormányzati rendelet értelmében az önkormányzat 100%-os bérlettámogatásban részesíti azon tanulót, aki

- a) Salgótarján Megyei Jogú Város közigazgatási területén lakóhellyel, illetve ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkezik, kivéve a Salgótarjáni Általános Iskola és Kollégiumban kollégiumi tagsági viszonyal rendelkező tanulót, és
- b) Salgótarján megyei jogú város közigazgatási területén működő, a Salgótarjáni Tankerületi Központ által fenntartott általános iskola kötelező felvételt biztosító tagintézménnyel tanulói jogviszonyban áll, és
- c) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, és
- d) a lakóhelyétől, illetve tartózkodási helyétől a b) pontban meghatározott tagintézménybe való utazás során helyi vagy helyközi menetrend szerint közlekedő autóbusszal legalább három megállóhely távolságot kell megtennie, és
- e) nem jogosult a közforgalmú személyszállítási utazási kedvezményekről szóló 85/2007. (IV. 25.) Korm. rendelet szerinti 100 % mértékű utazási kedvezményre.

A tanulói bérletek átadásáról a KIGSZ gondoskodik, minden hónap 5. napjáig.

2020. évi bérlettámogatás

Hónap	Fő	Összesen
Január	172	374.960.-
Február	167	364.060.-
Március	157	342.260.-
Április	-	-
Május	-	-
Június	-	-
Szeptember	155	337.900.-
Október	176	383.680.-
November	180	392.400.-
December	178	388.040.-
ÖSSZESEN	1185	2.583.300.-

4. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások körében a Gyvt. négy kategóriát tartalmaz:

1. a gyermekjóléti szolgáltatást,
2. a gyermekek napközbeni ellátását,
3. a gyermekek átmeneti gondozását,

4. a gyermekek esélynövelő szolgáltatásait.

Fentiek közül az első hármat a települési önkormányzat köteles biztosítani.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a törvényben meghatározott személyes gondoskodást nyújtó ellátásait a Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása (a továbbiakban: Társulás) keretében, a Társulás intézménye, a Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központja útján (a továbbiakban: ESZK) látja el.

4.1. Gyermekjóléti Szolgáltatás

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

Gyermekjóléti szolgáltatás a családsegítéssel egy szolgáltató - a család- és gyermekjóléti szolgálat - keretében működtethető. A gyermekjóléti szolgálat ellátja a gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, valamint a családsegítés feladatait.

A települési önkormányzat a gyermekjóléti szolgálatot önálló intézményként, szolgáltatóként vagy más intézmény szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységeként működteti.

Család- és gyermekjóléti központnak az a járasszékhely településen működő gyermekjóléti szolgálat minősül, amely önálló intézményként, illetve szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységként működik.

Az ESZK gyermekjóléti szolgáltatói feladatait két önálló szakmai egység keretén belül látja el:

- Család- és Gyermekjóléti Központ
- Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

A Család- és Gyermekjóléti Központ a szociálisan hátrányos helyzetű, egészségügyi, mentálhigiénés állapotuk, egyéb krízishelyzet miatt segítséget igénylő személyek, családok, gyermekek számára nyújt segítséget. Céljuk a gyermekek törvényben foglalt jogainak érvényesítése, a szülői kötelességek teljesítése, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése. A segítségnyújtás főbb formái között információ közvetítés, tanácsadás, ügyintézés, érdekvédelem, mentális gondozás, életviteli tanácsadás szerepel. A családgondozás a családban jelentkező működési zavarok megoldása érdekében folyik, melynek fő módszere az egyéni esetkezelés és a csoportos szociális munka.

Az ESZK a család- és gyermekjóléti szolgáltatást a térség 29 településén látja el, lefedve ezzel a teljes Salgótarjáni járást.

4.1.1. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ személyi feltételei 2020-ban

A 2020-as évben összesen 35 fő főállású dolgozó és 4 fő megbízási szerződéssel (melyből egy fő egyéni vállalkozó) foglalkoztatott dolgozó végzete szakmai feladatait.

Főállású dolgozók:

- 2020. december 01-től 2 fő intézményegység-vezető,
- 16 fő családsegítő,
- 8 fő eszménymentes,
- 9 fő óvodai-iskolai szociális segítő,
- 2 fő szociális asszisztens.

Speciális szolgáltatásokat végzők:

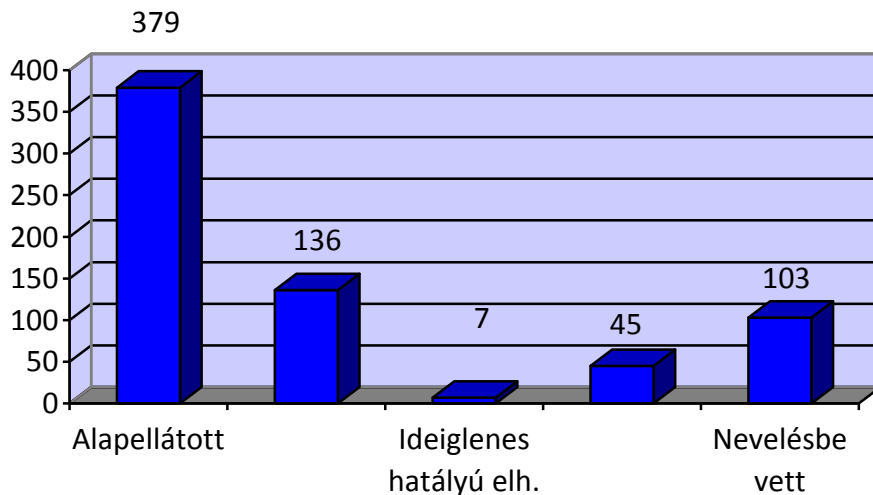
- 2 fő utcai szociális munkás
- 1 fő kórházi szociális munkás
- 1 fő fejlesztőpedagógus
- 2 fő kapcsolattartási ügyeletes
- 1 fő jelzőrendszeri tanácsadó
- 1 fő jelzőrendszeri felelős, mindegyik kolléga osztott munkakörben látja el a speciális feladatokat.
- A készenléti szolgálatot a salgótarjáni esetmenedzserek és családsegítők látják el, heti váltásban.

4.1.2. Tárgyi feltételek:

Minden főállású szakdolgozó laptop-ot kapott munkájának megkönnyítése céljából, mindenki rendelkezik saját használatú munkahelyi mobiltelefonnal; továbbá 2 intézményi gépjármű segíti a szakmai egységekben dolgozók munkáját a családlátogatások, hivatalos ügyek végzése céljából.

4.1.3. Család – és Gyermekjóléti Szolgálat, ill. Központ 2020. évi statisztikai adatai, tevékenységei, szolgáltatásai:

Gondozottak számának alakulása Salgótarjában 2020-ban (fő)

SALGÓTARJÁN		
Szolgálat tevékenységeinek adatai		
Megnevezés		Szakmai tevékenységek száma (halmozott)
Információnyújtás		1358
Segítő beszélgetés		964
Tanácsadás		1021
Ügyintézéshez segítségnyújtás		540
Családlátogatás		2334
Közvetítés más szolgáltatásba		84
Konfliktuskezelés		94
Kriziskezelés		22
Szociális segítő tevékenység	saját ügykörben	389
	egyéni gondozási-nevelési terv megvalósításába	235

	központ által bevonva	
	szociális válsághelyzetben lévő várandós anya gondozása	19
Esetkonferencia		14
Esetmegbeszélés		138
Környezettanulmány elkészítésében való közreműködés		122
Adományközvetítés		142
Összesen		7476
Család – és Gyermekjóléti Központ tevékenységének adatai		
	Megnevezés	Szakmai tevékenységek száma (halmozott)
	védelembe vételi javaslat	142
	megelőző pártfogás	18
	ideiglenes hatályú elhelyezés	2
	nevelésbe vétel	96
	családbafogadás	43
	esetkonferencián részvétel	8
	első védelembe vételi tárgyaláson részvétel	36
	felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel	42
	nevelésbe vétel	47
	védelembe vétel	46
	elhelyezési értekezleten, ill. tárgyaláson való részvétel	46
	családlátogatás	652
	környezettanulmány készítése	50
	kapcsolattartási ügyelet (tevékenység száma)	165
	utcai szociális munka	2
	kórházi szociális munka	17
	készenléti szolgálat	16
	fejlesztőpedagógiai ellátás	84
	jogi tanácsadás	427
	pszichológiai tanácsadás	24
	Összesen	1917

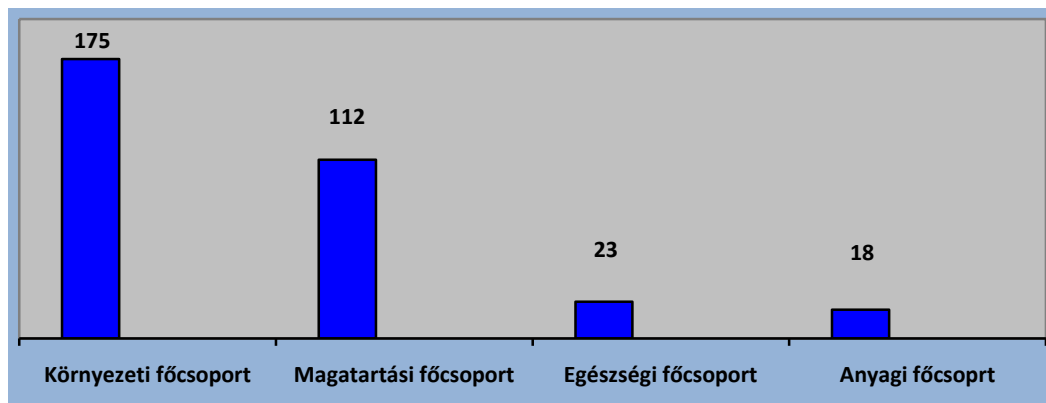
A védelembe vételi eljárások főként az óvodai és iskolai igazolatlan hiányzások miatt indultak.

4.1.3.1. A kezelt probléma típusa és az ellátottak számának alakulása

SALGÓTARJÁN		
Gyermekjóléti szolgáltató tevékenység a kezelt probléma típusa szerint		
	Kezelt problémák száma	
	Megnevezés	
	életviteli	85
	szenvedélybetegség	6
	családi, kapcsolati konfliktus	24
	családon belüli bántalmazás	0

elhanyagolás	35
gyermeknevelési	30
gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	17
magatartászavar, teljesítményzavar	16
lelki mentális, pszichiátriai betegség	4
egyéb egészségi probléma	8
foglalkoztatással kapcsolatos	3
anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	20
ügyintézésrel kapcsolatos	64
információkéréssel kapcsolatos	21
Összesen	333

4.1.3.2. Veszélyeztetettségi okok Salgótarjában (halmozott adatok)

Veszélyeztetettségi okok Salgótarjában				
okok		A veszélyeztettség fő oka	A veszélyeztettség halmozott okai	
		a	b	
Nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma		328		
Környezeti főcsoport összesen (a gyermek környezetéből kell kiindulni)		175	56	
Ebből	nevelési probléma	89	15	
	szülők, család életvitele (szenvedélybetegségek, antiszociális viselkedés)	10	10	
	családi konfliktus	21	5	
	szülő(k) betegsége	2	2	
	gyermek családon belüli bántalmazása	fizikai	5	4
		lelki		

		szexuális		
	gyermek elhanyagolása	fizikai	6	4
		lelki	1	
egyéb személyek, rokonok általi veszélyeztetés				
iskolai kirekesztés, erőszak				
kortárs csoport negatív hatása			2	2
elégtelen lakáskörülmények			34	13
kilakoltatás veszélye			4	
munkanélküliség			1	1
okok			A veszélyeztetettség fő oka	A veszélyeztetettség halmozott okai
Magatartási főcsoport összesen (az érintett gyermekekre vonatkozóan)			112	70
ebből	gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség		21	7
	drogfogyasztás		2	1
	alkoholfogyasztás			
	csavargás		9	3
	tankötelezettség elmulasztása (50 tanóra és egyéb)		76	56
Egészségi főcsoport összesen (az érintett gyermekekre vonatkozóan)			23	5
Ebből	tartós betegség		1	1
	fogyatékoság		1	1
	magatartás- vagy tanulási zavar		21	3
Anyagi főcsoport összesen (a családra vonatkozóan)			18	13

A szülők alacsony iskolai végzettségéből, lakás - és életkörülményeiből adódóan generációs probléma, hogy a gyermekek előtt nincs pozitív példa. A szülők nem motiválják a gyermekeket, a fiataloknak nincs jövőképe, céltalanok. Munkát nagyon nehezen találnak, lakhatásuk sokszor bizonytalan, nem megoldott a szociális bérlakáshoz jutás sem körükben.

A gondozottak körében magas a száma azoknak a családoknak, akik tartozásokat halmoztak fel a közüzemi szolgáltatók felé különböző okok miatt. Emiatt sokszor a lakhatásuk-közvetett módon gyermekeik is veszélybe kerülhetnek. A korábbi években működő adósságkezelési szolgáltatás nagy segítséget nyújtott ezen esetekben, ismételt bevezetésének lehetőségét célszerű átgondolni.

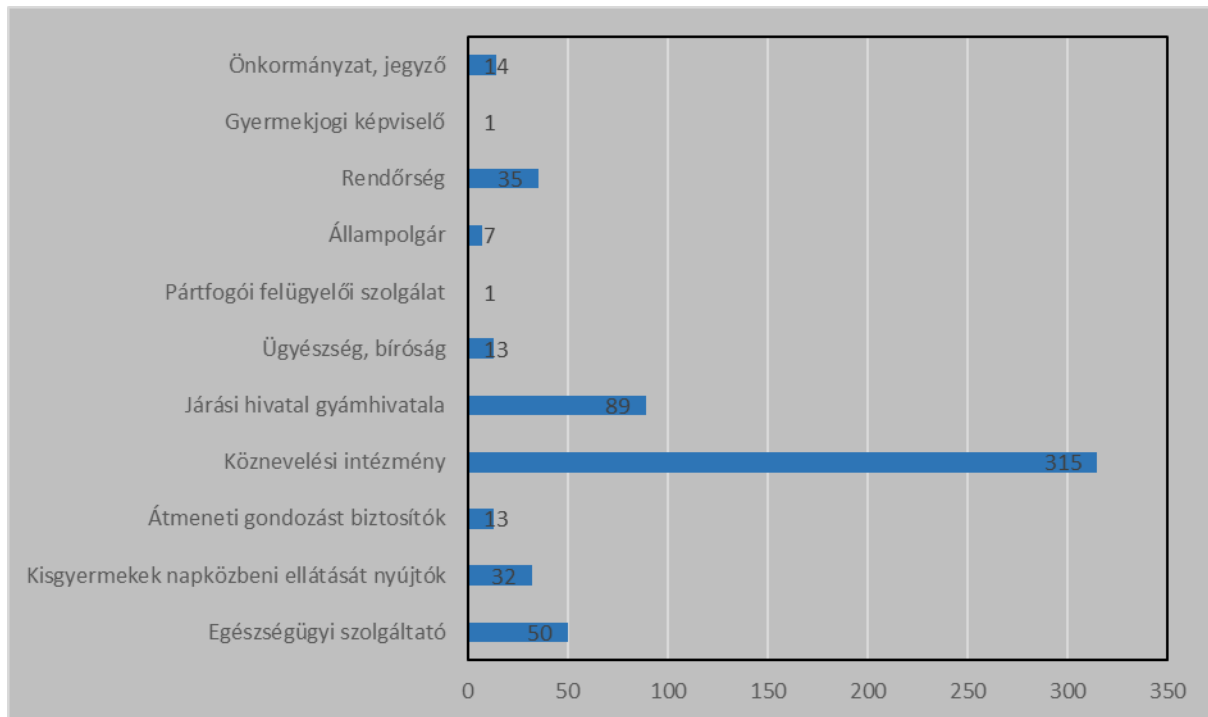
A családok életében gyakran tapasztalhatók életviteli, életvezetési problémák, amelyek összefüggésbe hozhatók a gyermekek viselkedésével és magatartási problémáival. Ezek sokszor családi konfliktushoz is vezethetnek.

A gondozottak körében tapasztalható, hogy nem rendelkeznek megfelelő higiénés ismeretekkel, amelyek az egészségügyi kockázaton túl a kiskorúak elhanyagolásához vezethetnek.

A kortárs csoportok negatív hatásának erősödése is megfigyelhető – egy deviáns gyermek viselkedése befolyásolja az egész osztályközösséget, csoportot.

Összegezve a statisztikai adatokat megállapítható, hogy 2020-ban minimálisan növekedett a szolgáltatásban részesülők száma. A gondozási folyamat során a dolgozók számtalan olyan esettel találkozhatnak, ahol nem csak egy dolgot kell kezelni a családok életében, hanem a probléma mellé társul még sok más megoldásra váró feladat is.

4.1.3.3. Az észlelő – és jelzőrendszertől érkezett jelzések száma és megoszlása 2020-ban

2020-ban – mint a korábbi években is - a köznevelési intézményekből érkezett a legtöbb jelzés, igazolatlan hiányzások miatt.

2020. 02. 25-én tartotta meg Salgótarjánban a Család-és Gyermekjóléti Szolgálat (továbbiakban: CSGYSZ) a kötelező éves tanácskozását, melyre a jelzőrendszer tagjai is meghívást kaptak. Ezen a rendezvényen elhangzott a 2019-es év szakmai munkájának, valamint az intézkedési tervben foglaltak értékelése, ismertetése.

A hagyományokkal szakítva nemcsak a CSGYSZ mutatta be tevékenységét, hanem a pártfogói felügyelői szolgálat vezetője, a zabari Gyermek Átmeneti Otthonának szakmai vezetője, illetve a salgótarjáni Magyar Vöröskereszt „Menedék” Családok Átmeneti Otthonának intézményvezetője is képet adott a megjelenteknek munkájukról.

Az Gyvt-ben meghatározott 6 alkalommal kötelezően megtartandó szakmaközi megbeszélést a CSGYSZ 2020-ban a „Covid-járvány” következtében elrendelt veszélyhelyzet miatt nem tudta megtartani. A jelzőrendszeri tagokkal telefonon és online formában tartották a munkatársak a kapcsolatot.

A jelzőrendszeri tagok megküldték 2020. 02. 28-ig az általuk elkészített éves beszámolót, amely alapján a CSGYSZ elkészítette településenként 2020. 03. 31-ig az intézkedési tervet.

A koronavírus járvány az észlelő és jelzőrendszer működésére is hatással volt 2020-ban az elmaradtak a szakmaközi megbeszélések, melyek következtében az is megfigyelhető, hogy kevesebb jelzés érkezett a Család- és Gyermekjóléti Szolgálathoz a jelzőrendszeri tagoktól. Az oktatási és nevelési intézmények átállása az online oktatásra szintén nehezítették a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatást végzők munkáját.

Ettől eltekintve általánosságban elmondható, hogy a CSGYSZ kapcsolata a jelzőrendszeri tagokkal megfelelő, a tagok eleget tesznek az észlelő-és jelzőrendszer feladataiból adódó kötelezettségeiknek. A házi orvosok, házi gyermekorvosok egy része nem él jelzéssel a CSGYSZ felé. A jelzést a védőnő, asszisztens teszi meg. Törekedni kell a házi-és gyermekorvosokkal történő szorosabb kapcsolat kiépítésére.

2020. március közepétől kezdődően a veszélyhelyzet időtartama alatt a családsegítő és esetmenedzser kollégák 155 segítséget kérő, rászoruló embernek segítettek a bevásárlásban, gyógyszerek kiváltásában illetve a csekkjeik feladásában. A tevékenységet az EMMI rendelte el, Intézményünk ezt 2020. június 01-ig, heti 2 alkalommal biztosította a 65 éven felülieknek és a karanténban lévőknek.

5. A Család – és Gyermejjóléti Központ által biztosított speciális szolgáltatások

5.1. Kapcsolattartási ügyelet

A kapcsolattartási ügyelet rendelkezésére áll azon kliensek számára, ahol a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más jogosult személy számára a találkozás máshol nem biztosítható. A szakemberek által kontrollált kapcsolattartást önkéntesen vagy gyámhivatali illetve bírósági kötelezés útján lehet igénybe venni.

A kapcsolattartási ügyeleten (Aranykor Idősek Klubja Salgótarján, Gorkij krt. 85. szám) a kapcsolattartások szombat délutánonként történtek. 2020-ban a kapcsolattartási ügyeletet 165 alkalommal összesen 41 gyermek vett igénybe. A kapcsolattartások nagy része problémamentesen zajlott.

A helyszín a tevékenység megvalósítása szempontjából nem kifejezetten kedvező. A rendelkezésre álló hely sok esetben túlszűfolt, mert a családokat nem lehet egymástól elszeparáltan fogadni. Megoldás lehetne ezen helyszín átalakítása, vagy más helyszín kialakítása oly módon, hogy az elkülönítés zsilipes beléptető rendszerrel megoldható legyen.

5.2. Kórházi szociális munka

Célja, hogy a kórházi szociális és egészségügyi szakemberekkel, illetve területi védőnővel, együttműködve a szociális válsághelyzetben lévő anyának, szülőnek és gyermekének, illetve időskorúaknak segítséget nyújtson a veszélyeztető tényezők megelőzésében, megszüntetésében. Az egészségügyi intézményeknek a gyermekelhanyagolás és gyermekbántalmazás észlelése esetén jelzést kell tenni intézményünk felé a további elhanyagolás, bántalmazás megakadályozása érdekében.

2020-ban 17 esetben érkezett jelzés a Szent Lázár Megyei Kórházból.

A kapott jelzések zömében szülői elhanyagolás következtében kialakult egészségügyi problémák, valamint időskorúak miatt érkeztek.

A családsegítők minden jelzést követően fölkeresték a családot, és megtették a szükséges intézkedéseket.

5.3. Utcai szociális munka

Az utcai- és lakótelepi szociális munkát 2 főből álló operatív munkacsoport látta el, melynek célja, hogy felkutassák és elérjék az elsősorban veszélyeztetett gyermekeket, fiatalokat és számukra alternatívákat kínálnak szabadidejük hasznos eltöltésére. Különös figyelmet kell fordítani azokra a fiatalokra, akik napközben az iskolai órákról kimaradnak, illetve akik otthonról önkényesen eltávoznak, vagy akiket gondozójuk a lakásból kitett.

A 2020-ban 2 olyan konkrét jelzés érkezett az utcai szociális munkások felé, amely gondozást, vagy intézkedést igényelt.

5.4. Készenléti szolgálat

A készenléti szolgálat megszervezésével a Központ állandó, folyamatos elérhetőséget biztosít a nyitvatartási időn túl, hétvégeken és ünnepnapokon felmerülő krízishelyzetekben.

A törvényi követelményeknek megfelelően a közzétett, munkaidőn túli időben hívható telefonszámon munkatársaink azonnali tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtásával igyekeznek segíteni a rászorulókon.

A családsegítők és esetmenedzserek heti váltásban látják el a készenléti szolgálatot. 2020-ban összesen 16 hívás érkezett, de egyik megkeresés sem igényelt azonnali intézkedést.

5.5. Drog-prevenációs szolgáltatás, konfliktuskezelés

A Család – és Gyermekjóléti Központ preventív feladatainak ellátása során arra törekszik, hogy megelőzze vagy mérsékelje a fenyegető ártalmak kialakulását a gyermekeknél. Az időben, a nehézségek kialakulásakor, az akadályok felmerülésekor érkezett segítség hatékony tud lenni a gondok súlyosbodásának megakadályozásában, megelőzésében.

5.6. Jogi tanácsadás

A Salgótarjáni járás 5 településén: Salgótarjában, Sóshartyánban, Karancslapujtón, Kazáron és Cereden összesen 427 alkalommal vették igénybe a központ jogásza által biztosított ingyenes szolgáltatást. Ebből 37 megkeresés telefonon érkezett, mivel a Covid-járvány miatt elrendelt veszélyhelyzet következtében a személyes jogi segítségnyújtás is szünetelt.

A segítségkérés leggyakoribb témái:

- házasság felbontás,
- gyermekelhelyezés, gyermektartásdíj, kapcsolattartás,
- kiskorúak vagyoni ügyei,
- banki kölcsöntartozások,
- közüzemi hátralékok rendezése,
- örökléssel összefüggő ügyek,
- távollattal összefüggő ügyek,
- büntetőfeljelentés családon belüli erőszak, kk. veszélyeztetése, tartás elmulasztása,
- rokkantsági ügyek,
- apasági, gondnoksági peres ügyek.

5.7. Pszichológiai tanácsadás

Gyermekekkel és szülőkkel egyéni és csoportos foglalkozások keretében folytatott tanácsadás jellegű szolgáltatás. A rendelkezésre álló diagnosztikai eszközökkel történő konfliktuskezelés, kritikus helyzetek esetén sürgős segítségnyújtás, továbbírányítás.

2020-ban összesen 47 fő vette igénybe a szolgáltatást, itt is megfigyelhető a veszélyhelyzet miatt történt esetszám csökkenés.

Főbb problémátípusok:

- iskolai hiányzás,
- válás, szülők közötti nézeteltérések,
- veszteségélmény feldolgozása,
- magatartási, illetve viselkedési problémák.

5.8. Fejlesztőpedagógiai szolgáltatás

Célja az iskoláskorú gyermekek tanulásához szükséges alapvető képességeknek, hiányosságoknak a feltárása és fejlesztése, korrepetálás, osztályozó vizsgára való felkészítés.

2020-ban a fejlesztőpedagógiai szolgáltatást 17 gyermek vette igénybe 84 alkalommal.

5.9. Szociális diagnózis készítése

Célja olyan komplex szolgáltatási terv felállítása-kidolgozása, amely maximálisan az igénybe vevő igényeihez, adott problémáihoz igazodik.

A szolgáltatás bevezetése 2020 januárjában indult, 2 diagnózis készült.

5.10. Egyéb programok, tevékenységek

- Gyermeknap rendezvény: a szokásos, gyermeknap rendezvényt intézményünk 2020-ban nem tudta megrendezni az általános iskolák alsó tagozatosai számára, erre a veszélyhelyzet nem adott lehetőséget, az iskolák is átálltak 2020 márciusától az online oktatásra.
- Környezettanulmány készítés: 89 esetben történt felkérésre 2020-ban.

6. Óvodai - iskolai szociális segítő tevékenység

2018. 09. 01-től kezdődően az óvodai-iskolai szociális tevékenység ellátása törvényi rendelkezés értelmében a Család – és Gyermekjóléti Központ feladata. Ezt az új szolgáltatást Központunk a Salgótarjáni járásban, a járás minden településén, minden köznevelési-közoktatási intézményben ellátja, függetlenül attól, hogy az intézmény állami, vagy nem állami fenntartású. Az óvodai – iskolai szociális segítőik mintegy kapocsként működnek az intézmények és a gyermekjóléti szolgáltatást ellátó szakemberek között.

A Központ tanácsadással, információnyújtással, és megfelelő tájékoztatással (a gyermekvédelem helyzetéről, vonatkozó jogszabályok változásairól, gyermekjóléti szolgáltatásról) segíti a felmerülő gyermekvédelmi problémák megoldását. Konkrét esetekben folyamatosan együttműködve az adott intézménnyel esetkonzultáció, esetmegbeszélés, esetkonferencia keretében segítjük a gyermeket érintő problémák megoldását.

A probléma jellegétől függően az óvodai- és iskolai szociális munkás kapcsolatot tart az érintett intézmény pszichológusával, fejlesztő pedagógusával, védőnőjével, gyermek óvónőjével, gondozójával és osztályfőnökével.

Az óvodai – iskolai szociális segítőik tevékenységének alakulása:

- egyéni szociális munka: 1115 alkalommal
- csoportos szociális munka: 408 alkalommal
- közösségi szociális munka: 41 alkalommal

Nyári táboroztatásra 5 héten keresztül került sor 4 helyszínen Bárnában, Kazáron, Nagybárcányban valamint 2 alkalommal Salgótarjánban.

7. Gyermek napközbeni ellátása

7.1. Bölcsőde

A bölcsőde a családban nevelkedő három éven aluli gyermekek szakszerű gondozását és nevelését végző intézmény.

A Salgótarján, Gerber Frigyes köz 2. szám alatt a Százszorszép Bölcsőde 52 férőhelyen várja a kisgyermeket egyéni és életkori igényeinek megfelelő élettérben, korszerű, biztonságot nyújtó körülmények között.

A bölcsődei gyermekcsoport ideális létszáma 12-14 fő. A Százszorszép Bölcsődében az ellátás négy csoportszobában történik, két gondozási egységben, kettő 12-12 fős csoport 20 hetestől 1,5

éves korú gyermekek számára és kettő 14-14 fős csoport pedig 2-3 éves korú gyermekek számára.

A beíratottak körében az átlagos kihasználtság 81% volt, a 2020. december 31-i létszám 35 fő. A kisgyermekek betegségei, hiányzásai miatt a kihasználtság 45 %.

7.2. Családi bölcsődék

A Társulás által fenntartott Százszorszép Bölcsőde által nyújtott szolgáltatáson kívül a gyermekek napközbeni ellátását nem állami fenntartású családi bölcsődék is biztosítják. A Futrinka-meseház Nonprofit Kft. által, Salgótarján, Rózsafa út 106. szám alatt fenntartott családi bölcsőde 7 férőhelyen, az Élünk Együtt Alapítvány által fenntartott családi bölcsődék a Salgótarján, Május 1. út 72. szám alatt 7-7 férőhelyen nyújt szolgáltatást, 2019. decemberéből további 2 csoportban, 5-5 férőhelyen várják a kicsiket. A Közgyűlés döntése értelmében a Futrinka családi bölcsőde, valamint a Május 1. út 72. szám alatt működtetett családi bölcsődék működését – ellátási szerződés keretében - 30.000 Ft/férőhely összegben támogatja az Önkormányzat.

7.3. Gyermekek átmeneti gondozása

A Gyermekek Átmeneti Otthona Zabaron működik, átlagban 133 %-os volt az intézmény kihasználtsága 2020. december 31-ig. A férőhelyek száma 12 fő.

A gyermekek átmeneti otthonában az a családban élő, tizenkettedik életévét betöltött vagy tizenkettedik életévét be nem töltött, nem helyettes szülőnél elhelyezett gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett.

7.4. Családok átmeneti otthona

A Családok Átmeneti Otthona olyan gyermekjóléti alapellátás, amely a családi krízis következtében otthontalanná vált szülők és gyermekeik részére, átmeneti időre – az elhelyezést kiváltó okok megszűntéig - otthonszerű elhelyezés formájában együttes lakhatást és ellátást biztosít. A Családok Átmeneti Otthonában való tartózkodás ideje 12 hónap, ami egyszeri indokolt esetben 6 hónappal, vagy a tanítási év végéig meghosszabbítható. A Családok Átmeneti Otthona 16 férőhelyen működik Etesen, az átlagos kihasználtság az év során 100 %-os volt.

8. Hatósági engedélyezés és ellenőrzés

A Társulás által nyújtott gyermekjóléti alapellátások engedélyezését, valamint a szolgáltatások szakmai jogszabályokban előírt személyi és tárgyi feltételeinek ellenőrzését – ez előző évekhez hasonlóan - a Nógrád Megyei Kormányhivatal látja el.

A Működést Engedélyező Hatóság (továbbiakban: Gyámhivatal) 2020-ban a gyermekjóléti alapellátás tekintetében elvégezte a Salgótarjánban működő Százszorszép Bölcsőde 2019.évi hatósági ellenőrzését. A Gyámhivatal a hatósági ellenőrzése tárgyában készült határozatban kötelezte a fenntartót a határozat közlésétől számított 4 hónapon belül főzőkonyha működtetésére.

A Gyámhivatal ugyancsak ebben az évben kezdte meg a család- és gyermekjóléti szolgálat és a család- és gyermekjóléti központ 2020. évi hatósági ellenőrzését.

9. Bűnmegelőzéssel kapcsolatos feladatok

Az áldozattá váló és a bűnelkövetők között egyik leginkább veszélyeztetett a serdülő és fiatal-felnőttkorosztály.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a 2017. márciusi ülésén fogadta el a Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Koncepciója 2017 – 2023. című dokumentumot. A stratégia kiemelt célkitűzésként fogalmazta meg a gyermek- és fiatalok bűnözés megelőzésével kapcsolatos célokat, a településbiztonság fokozása érdekében megvalósítandó feladatokat, az áldozattá válás megelőzésével és az áldozatok segítségével kapcsolatos elvárásokat, illetve a bűnisméltés megelőzéséhez szükséges irányvonalakat.

A Salgótarjáni Rendőrkapitányság is kiemelt figyelmet fordít a gyermek- és fiatalok sérelmére, illetve az általuk elkövetett jogsértésekre, valamint azok megelőzésére, felderítésére. A korábbi évek statisztikai adatai alapján a gyermek- és fiatalok továbbra is túlnyomó többségben vagyon elleni bűncselekmények, iskolán belüli erőszak, családon belüli erőszak, ritkán nemi erkölcs elleni bűncselekmények áldozatává válnak, illetve azok elkövetői.

A fiatalok áldozattá, elkövetővé válásának megelőzését célozza meg a Rendőrkapitányság azzal, hogy az iskolák és az iskolarendőr, a bűnmegelőzési előadó folyamatos és élő kapcsolatot alakított ki a tagintézményekkel. D.A.D.A. órák keretében továbbá az eseti bűnmegelőzési órák megtartásával az aktuális problémának megfelelően mindig úgy kerülnek megválasztásra, hogy azok a gyermekekben a veszélyhelyzetek felismerési képességét elősegítse, és hozzájáruljon a megfelelő döntéshozatalhoz. A kiskorúakra vonatkozó jelzésadási kötelezettségnek folyamatosan eleget tesznek, a Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központ Család- és Gyermekjóléti Szolgálatára felé.

10. Pártfogó felügyelői feladatok a gyermekvédelem területéhez kapcsolódóan

A pártfogó felügyelet végrehajtása során a pártfogó felügyelő a pártfogolt ellenőrzésével és irányításával elősegíti annak megakadályozását, hogy a pártfogolt ismételt bűncselekményt kövessen el, továbbá segítséget nyújt a társadalmi beilleszkedéséhez, az ehhez szükséges szociális készségek kialakításához és feltételek megteremtéséhez, közreműködik a sértettek érdekeinek érvényesülésében.

A pártfogói felügyelet a Nógrád Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Igazságügyi Osztályán működik 2020.03.01-től. A járványügyi helyzet csak részben befolyásolta egyes ügycsoportok terepen történő munkavégzési gyakorlatát, a fogadónapok a hét minden napján biztosítottak voltak, túlnyomórészt folyt a közérdekű munka büntetésletöltés, és indokolt esetekben a lakókörnyezetben végzett ellenőrzési területi munka is megtörtént.

A pártfogó felügyelők által ellátott ügyekben változatlanul a vagyon elleni és a közlekedési bűncselekmények dominálnak, az elkövetők jelentős része férfi, a női elkövetők száma 15 % alatti. A pártfogó felügyelők a 2020. év folyamán összesen 1925 ügyben jártak el, ez 5% csökkenés az előző évhez képest

A pártfogó felügyelet végrehajtása ügycsoportban 434 db ügyet láttak el a pártfogó felügyelők, ebből 143 db ügy fiatalok.

A gyámhatóságok megelőző pártfogási jogintézmény eljárásához készített kockázatértékelésen alapuló környezettanulmányai, illetve az elrendelt megelőző pártfogó felügyelet végrehajtása, a

társintézményi együttműködések szélesítésére adott lehetőséget, és egyes esetekben a hatékonyság is láthatóbb, de továbbra is kétségeket támaszt az alulról nyitott korhatár, és ehhez kapcsolódóan a gyermekek kriminalizálása a pártfogó jelenlétével. Gond továbbá a folyamatban lévő ügyek tapasztalatainak beépítése az ügyészégi és bírói eljárásokba, a döntéseik megalapozásába. Nincs ugyanis kommunikáció, a döntések a pártfogó megkérdezése nélkül születnek.

A pártfogó felügyelő által készített környezettanulmány a fiatalkorúak elleni büntetőeljárásban kötelezően beszerzendő bizonyítási eszköz. A környezettanulmány elkészítéséhez a pártfogó felügyelő megtekinti a terhelt lakóhelyét, iskolai, munkahelyi véleményt szerez be, meghallgatja a fiatalkorú terhelt törvényes képviselőjét, információt kér a gyermekjóléti szolgálatától, szükség esetén a fiatalkorút befogadó intézménytől. A környezettanulmány a terhelt életviszonyaira és életvitelére jellemző tényeket és körülményeket írja le, tartalmazza a családi körülményeire, baráti kapcsolataira, egészségi állapotára, szenvedélybetegségére, lakhatási körülményeire, iskolai végzettségére, szaktudására, munkahelyére, foglalkozására, jövedelmi viszonyaira, szabadidő-eltöltési szokásaira, a bűncselekmény elkövetésekor jellemző - és azóta bekövetkezett változásokra vonatkozó - információkat. A pártfogó felügyelő környezettanulmányt készít továbbá a fiatalkorú szabadságvesztésre történő befogadásakor, és az államot illető bűnügyi költség és rendbíróság megfizetését elengedő döntés előkészítése során.

2020. évben 345 db ügy érkezett, 333 db környezettanulmányt készítettek el a pártfogók, ebből 300 ügy fiatalkorú bűnelkövetőhöz kapcsolódik. Veszélyeztető okok közül kiemelendő a szülői felügyeleti hiányosságok, valamint a szerhasználat.

A megelőző pártfogáshoz kapcsolódó, kockázatértékelésen alapuló környezettanulmányok száma ezen felül 90 volt. Megelőző pártfogás elrendelésére 14 esetben került sor.

Az Igazságügyi Osztály pártfogó felügyelői 2020 évben 38 db pártfogó felügyelői véleményt készítettek el. A szakértői véleményként készített speciális pártfogó felügyelői vélemény kérése ritka, emellett minden közérdekű munka végrehajtási ügyben speciális pártfogó felügyelői vélemény készülhet a munkahely kijelölése előtt.

A közérdekű munka végrehajtásának szervezése és ellenőrzése ügycsoportban 286 db új ügy érkezett, így 835 ügy volt folyamatban, ebből 81 ügy fiatalkorú bűnelkövetővel kapcsolatos. A tárgyalás mellőzésével hozott ítéletek aránya magas: 50% feletti, ez a járványügyi helyzet miatt nőtt az előző év szintén magas arányához képest is. Ez a fiatalkorúak ügyében hozott ítéletek tekintetében is megállapítható, a megyei ítélkezési gyakorlat egyre inkább a felügyeleti, ellenőrzési tevékenységet szorítja vissza. A munkahely kijelölések folyamatosnak mondhatók, a letöltési mutatók javultak, ami azt jelenti, hogy az önkormányzatok - a jogszabályi környezet változását követve - immár foglalkoztatják az elítélteket. Foglalkoztathatósági szakvélemény elkészítésére 5 egészségügyi szolgáltatóval kötött a kormányhivatal megállapodást.

A büntető és szabálysértési ügyekben alkalmazható közvetítői tevékenység (mediáció) végrehajtására ellátására szakosodott pártfogó felügyelők 2020. évben 140 db közvetítői eljárásra utalt büntető ügyben és 30 szabálysértési ügyben jártak el (összesen: 170 ügy, jelentős csökkenés az előző évhez képest, ok: járványügyi helyzet). Ebből 25 ügyben volt fiatalkorú az érintett terhelt. Az esetek közel 80%-ában megállapodás született.

Az Igazságügyi osztály ügyfelfogadási ideje folyamatos. Az ügyfelfogadással kapcsolatos panasz nem érkezett. Az osztályvezető is teljes értékű pártfogó felügyelői munkát végez, így érhető el a még kezelhető ügyteher és területi elosztás, és az egyéni ügyszámmutatók így kiugró eltéréseket nem mutatnak. A pártfogók a honlapon közzétett ügyfelfogadási időpontokon túl, személyesen vagy telefonon teljes körű tájékoztatást nyújtanak az adott ügyekre vonatkozóan a társintézmények dolgozóinak, emellett jelentős területi munkavégzést végeznek, fiatalkorú pártfogoltak irányában kiemelten, felnőtt ügyekben az esethez igazodva. Ezen területi feladatellátás a jelzőrendszeri együttműködési munka alapját képezi. Módszerek tekintetében több évtizedes szakmai tapasztalatainkra alapozva hatékony egyéni esetkezelést alkalmaznak,

csoportos foglalkozásokat nem szerveznek, az ellátotti réteg jövedelmi viszonyaihoz igazodva utazási többletterhet a csoportokon való részvétellel nem kívánnak képezni. Felkészültünk a külön magatartási szabályok csoportos kezelésére, különösen viselkedéskorrekció, agressziókezelés, és egyéb reszocializációs technikák alkalmazásával.

A Jogi segítségnyújtási rendszer és az Áldozatsegítő Szolgálat a Nógrád Megyei Kormányhivatal járási hivatalaitól 2020.03.01-től ismét visszakerült, így a két terület a Csődvédelmi Szolgálattal együtt ismét a Nógrád Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Igazságügyi Osztályán végzi feladatait.

Áldozatsegítő szolgálat: 2020. évre vonatkozóan:

A vizsgált időszakban 77 fő vette igénybe az áldozatsegítő szolgáltatásokat az alábbi ügyekben:

- érdekvérvényesítés elősegítése (tájékoztatás, jogi tanácsadás, kapcsolatfelvétel egyéb szervekkel)
- azonnali pénzügyi segély (26 esetben készpénzben történt kifizetés, valamint 10 esetben visszautasítás történt)
- állami kárenyhítés
- áldozati státusz igazolása (26 esetben állítottunk ki igazolást)
- szakjogászai segítségnyújtás (jogi segítségnyújtás keretében 7 áldozat kért segítséget)

A Nógrád Megyei Rendőr-főkapitányság és a városi kapitányságok által büntető-, és szabálysértési eljárás kapcsán kiállított igazolások száma: 9. Az ügyfelek az esetek nagy részében a rendőrségtől értesült az áldozatsegítő szolgáltról, de előfordult, hogy ismerősöktől szereztek tudomást erről a lehetőségről.

Állami kárenyhítés iránti kérelmet 1 esetben nyújtottak be.

Jogi segítségnyújtás

A jogi segítségnyújtási rendszer jelenlegi formájában 2004 óta működik, 2020-márciusától ismét a Nógrád Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Igazságügyi Osztályán végzi feladatait. Sajnálatos módon státusz nélkül, kapcsolt munkaköri ellátással.

Konkrét tevékenysége kiterjed a peren kívüli (tanácsadás, tájékoztatás, okiratszerkesztés, beadványkészítés), és a peres ügyekben (pártfogó ügyvédi képviselő) lefolytatott engedélyezési eljárásra, kivételes esetben a pártfogó ügyvéd kirendelésére, a támogatás felülvizsgálatára, a pártfogó ügyvéd díjának megállapítására, vezeti az ehhez kapcsolódó nyilvántartást, valamint együttműködik és kapcsolatot tart a bíróságokkal, önkormányzatokkal, valamint a jogi segítőkkel, ügyvédekkel, ügyvédi irodákkal.

Az állami jogi segítségnyújtási szolgáltatások:

1. Peren kívüli segítségnyújtásként:
 - jogi segítők által adott jogi tanácsadás,
 - okiratszerkesztés.
2. Peres segítségnyújtásként:
 - polgári és közigazgatási eljárásokban pártfogó ügyvédi képviselő biztosítása,
 - büntetőeljárásokban a sértett, magánvádló, magánfél, a vagyoni érdekelt, az egyéb érdekelt, pótmagánvádló valamint a terhelt részére költségkezdmény igénybevétele engedélyezhető a büntetőeljárásban (nyomozási, ügyészségi, és bírósági szakban egyaránt), melynek keretében a magánvádló, a magánfél, a vagyoni érdekelt, az egyéb érdekelt és a pótmagánvádló pártfogó ügyvédi képviselőre jogosult, míg a terhelt a kirendelt védő díjának állami előlegezésére és viselésére.
3. Segítségnyújtás határon átnyúló jogvitában
4. Illegális migránsok peren kívüli támogatása.

A jogi segítségnyújtásban 503 fő jelent meg szolgáltatás igénybevétele /személyesen megjelentek és telefonon összesen/, 177 kérelem érkezett, 16 ügyben lett ügyvéd kirendelve, 12

ügyben lett pártfogó ügyvédi díj megállapítva, 32 ügyben volt felülvizsgálat, 27 ügyben történt visszafizetésre kötelezés.

11. Kábítószerügyi Egyeztető Fórum

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése 2015-ben adott felhatalmazást az újjászerveződött **Kábítószerügyi Egyeztető Fórum** (a továbbiakban KEF) működésére. A KEF ebben az évben új tagokkal kezdte meg munkáját és alkotta meg Salgótarján Megyei Jogú Város Drogellenes Stratégiáját 2016-2020 évre. Az induláshoz a „KEF együttműködési támogatás tréning” nyújtott segítséget. Kapcsolatunk a kezdetektől fennáll az Eger RÉV Szenvedélybeteg – Segítő szolgálattal.

A KEF tagjai:

1. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata;
 2. Szent Lázár Megyei Kórház;
 3. Magyar Vöröskereszt Nógrád Megyei Szervezete;
 4. Megyei Gyermekvédelmi Központ;
 5. Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központja2
 6. Ha-Jó Gyermek- és Ifjúságsegítő Egyesület;
 7. Salgótarjáni Rendezvény és Médiaközpont Nonprofit Kft.;
 8. Salgótarjáni Általános Iskola és Kollégium;
 9. Pálkovács Margit addiktológiai konzulens;
 10. Homoga László közbiztonsági feladatok ellátásával megbízott tanácsnok;
 11. Salgótarjáni Rendőrkapitányság.
 12. Nógrád Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya
 13. Salgótarjáni Tankerületi Központ
 14. Nógrád Megyei Szakképzési Centrum.
- A 2016-2017. évben társadalmisítási programsorozatot valósítottunk meg, szakemberek részére. A mozgósításban óvónők, pedagógusok, egészségügyi és szociális szakemberek, valamint a diák és ifjúsági vezetők vettek részt, akikkel a KEF munkacsoport vezetői mai napig együttműködnek.
 - 2018-ban átfogó felmérést készítettünk „Kábítószer-probléma és szerhasználat feltérképezése a 11. osztályos diákok és osztályfőnökeik körében Salgótarján és Nógrád megye középiskoláiban” címmel. 2018-2019 évben a felmérés eredményeinek ismertetésére került sor különböző szakmai fórumokon. 2019. évben iskolai keretek között NMKH Népegészségügyi Főosztály munkatársa (a KEF tagja) interaktív előadásokat tartott a különböző addikciót okozó szerek egészségre gyakorolt hatásáról.
 - 2019. évre a „Szegregáció és drog Salgótarjánban” című felmérés elkészítése volt a cél. A pályázati (A KAB-KEF-18-A-26297) döntés, a felmérés előkészületei, valamint a bevonható szakemberek leterheltsége a cselekvési terv felülvizsgálatát tette szükségessé. Ennek eredményeképp a felmérés megvalósítását a KEF elhalasztotta, és előtérbe helyezte a 2018-ban elkezdett munka folytatását, szakmai fórumok, és interaktív előadások megvalósítását a szerhasználati felmérésre alapozva. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata 2019. évben is csatlakozott a kábítószer elleni küzdelem világnapi rendezvényekhez. 2019. június 26-án az Apolló moziban a Csodálatos fiú című film megtekintésére, valamint közös eszmecserére került sor.
A rendezvényről összefoglaló filmet készített, és hírműsorában közvetítette a Salgótarjáni Városi Televízió, mely a (https://www.youtube.com/watch?time_continue=176&v=2bXWzx6gNxc) oldalon megtekinthető.
 - A 2020-as év munkája, a járványügyi helyzetre tekintettel nem a korábbi gyakorlatok szerint alakult, kevesebb személyes jelenlétre került sor. Az új „Horizont” Nappali Ellátó Központ átadását követően a KEF ülések és szakmai megbeszélések ezen a helyszínen valósultak meg.

Célunk az intézmény munkájának bemutatása volt a KEF tagjai, szociális és egészségügyi dolgozók, pedagógusok, óvónők körében, valamint együttműködés kialakítása. A központ vezetőjét Somoskői Ritát megválasztották a KEF tagok a kezelő ellátó munkacsoport vezetőjének.

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kara az EMMI Népegészségügyi Főosztályának Fókuszpontok Működéséért Felelős Osztálya felkérésére képzési programsorozatot szervezett. A továbbképzésen, ami 2021. májusáig tartott, részt vettek a KEF csoportvezetői és tagjai. Témakörök:

- KEF működésének alapjai
- Drogbetegek kezelése és ellátása
- Prevenció és egészségfejlesztés

12. Civil szervezetekkel való együttműködés

A Magyar Vöröskereszt Nógrád Megyei Szervezete „MENEDÉK” Családok Átmeneti Otthona 1992. óta nyújt átmeneti elhelyezést az ország bármely részéről érkező hátrányos helyzetű családoknak, anyáknak, apáknak és gyermekeiknek, akik szociális, pszichés, bántalmazás és egyéb okból krízishelyzetbe kerültek. Az intézménybe jelentkezők befogadási sorrendje: Salgótarján, Nógrád megye és az ország bármely területe.

Három szinten végzik a gyermekek átmeneti gondozását:

1. 4 férőhelyen krízis ellátást végzünk bántalmazott anyák és gyermekeik számára az Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal pályázatán elnyert támogatással.
2. 40 férőhelyen átmeneti ellátás történik gyermekjóléti alapellátás keretében gyermekek, szülők és várandós anyák részére szükség szerinti teljes ellátással.
3. 2018-tól Európai Unió pályázat támogatásával bővítettük szolgáltatásainkat a Félutas Ház szolgáltatással.

A 2020-as év a pandémi miatt eltért az előző évektől. Nagy hangsúlyt fektetett az Intézmény a lakóink biztonságára. A tavaszi időszakban teljes látogatási és intézmény elhagyási tilalom lépett életbe. Az iskolás gyermekek digitális oktatásában a kollégák teljes mértékben részt vettek. Igény szerint biztosították számukra a számítógépet, és segítettek a használatában is. Rendszeres volt a bevásárlás, orvoshoz, védőnőhöz történő szállítás, illetve a jogi és pszichológiai segítségnyújtás on-line módon történő biztosítása. Az őszi időszakban nem volt teljes lezárás, a gyerekek jártak óvodába, iskolába a szülők pedig dolgozni, így nagyobb nehézséget okozott a biztonság megtartása. Intézményen belül is kötelező a maszk használata, látogatási tilalmat vezettek be, csak szakemberek mehetnek be az intézménybe, kizárólag a szabályok betartása mellett.

13. Pályázatok

- 13.1. A Salgótarjáni járásban az EFOP 1.4.2.-16-2016-00003 azonosító számú „Integrált Térségi Gyermekprogramok” megnevezésű, „Esély a gyermekeinknek” című program (ESZA) 2017. november 1-től indult el.

A program keretén belül a gyermekes családokat célzó személyes szolgáltatások és ellátások fejlesztése, a szegény családokban élő gyerekek fokozott támogatása, szocializációjuk segítése, körükben a Biztos Kezdet szemlélet elmélyítése, elterjesztése, a hátrányos helyzetű gyerekek iskolai és iskolán kívüli képesség- és készségfejlesztése, egészségtudatos életmód elterjesztése valósul meg 54 hónapig.

A projektben Salgótarján (Baglyasalja, Zagyvapálfalva és Művész-telep városrész), Zabar, Kazár-Mizserfa, Sámsonháza, Nagybárcány, Sóshartyán, Karancsság, Etes, Ságújfalu, Karancskeszi, Egyházasgerge és Litke vesz részt. Ezen települések/településrészekben belül 8 helyen - Salgótarján- Zagyvapálfalva, Salgótarján-Baglyasalja, Etes, Karancsság, Kazár-Mizserfa, Litke, Sóshartyán, Zabar - működik jelenlétház.

A jelenlétház több funkciót tölt be, egyrészt a gyerekek és a szülők szabadidejének hasznos eltöltésére szervezett programoknak, közösségi, segítő foglalkozásoknak (adósságrendezés, pénzkezelési ismeretek, közös stratégiák kidolgozása, művészeti foglalkozások, mobil utazóhálózat szakembereivel – pszichológus, gyógypedagógus, szociális munkás - történő közös beszélgetések, foglalkozások, jogi tanácsadást, stb.) ad helyet, találkozási lehetőségeket nyújt a település lakói számára, illetve segíti a megfelelő információkhoz való folyamatos hozzáférést, másrészt a családok szűkös anyagi lehetőségeiből fakadó problémák enyhítése érdekében biztosít szolgáltatásokat (mosás, tisztálkodás, stb.), de például tanulást segítő foglalkozásokkal biztosíthatja a felkészülést azon gyermekek számára, akiknek az otthoni környezet nem teszi lehetővé a nyugodt tanulást.

- 13.2. A fenti programhoz kapcsolódó EFOP 2.1.2-16-2017-00009 számú, „Esély a gyermekeinknek” program infrastrukturális hétére című projektből 7 db jelenlétház kialakítása történt meg. Jelenleg a már korábban létrehozott közösségi térrel együtt (Salgótarján-Zagyvapálfalva) 8 helyen már a felújított ingatlanokba várják a települések lakosait, gyermekeit a szakemberek.
- 13.3. Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása az EFOP-1.8.7-16. kódszámú felhívás keretében benyújtott, EFOP-1.8.7-16-2017-00039. azonosító számú, a „Prevenció- innováció és célzott preventív programok a Salgótarjáni járásban” című támogatási kérelme támogatást nyert. A projekt időtartama: 2019. március 1 – 2021. 05. 29. Az elnyert támogatási összeg 98.680.671 Ft. A projekt során szerhasználat megelőzése és visszaszorítása érdekében szemléletformáló programok, valamint célzott beavatkozások támogatására kerül sor, különös tekintettel a közösségek és családok bevonására.

14. Helyi esélyegyenlőségi program (HEP)

2018-ban az önkormányzatoknál aktuálissá vált új esélyegyenlőségi program megírása, melynek elkészültét a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság alkalmazásában álló esélyegyenlőségi mentorok segítették.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a 201/2018. (XII. 20.) határozatával fogadta el a Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata 2018 – 2023. időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programját (a továbbiakban: HEP).

A HEP egyik célcsoportjaként szerepelnek a gyermekek. A HEP többek között részletesen kifejti a gyermek helyzetének általános jellemzőit, a veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek számát és arányát, valamint egészségügyi, szociális, lakhatási helyzetüket, a krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatásokat.

A HEP-ben rögzítésre került a problémák beazonosítása, a fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A HEP-ben megfogalmazottak szerint a HEP Fórum feladata a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, a végrehajtott intézkedések figyelemmel kísérése, annak vizsgálata, hogy az intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján új beavatkozások

meghatározására, az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása, a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása.

A Fórum évente legalább egyszer ülésezik, azonban a Kormány által a járványügyi veszélyhelyzet miatt kihirdetett védelmi intézkedések miatt 2020.évben nem került sor Fórum összehívására. Az esélyegyenlőségi referens által készített- a HEP intézkedései megvalósításának eredményéről készített tájékoztatót elektronikus úton megküldésre került a HEP Fórum tagjainak. Ezen tájékoztató nyilvános, az önkormányzat honlapján megtekinthető.

A törvény által előírt kötelező áttekintés megtörtént. A célcsoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatok, a fejlesztésre szoruló területek meghatározása, az intézkedési területek, a beavatkozások részletes kifejtése jelenleg is érvényes, helyálló, kiegészítésre nem szorul. Erre tekintettel a HEP változatlan formában történő helybenhagyásáról döntött Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a 200/2020.(XII.18.) határozatával.

15. Jövőre vonatkozó elképzelések

A hatályos jogszabályok szerint a kötelezően biztosított gyermekjóléti alapellátásokon belül az a települési önkormányzat, ahol 20 ezernél több állandó lakos él, köteles gyermekek átmeneti otthonát, ahol 30 ezernél több állandó lakos él családok átmeneti otthonát működtetni.

15.1. *Gyermekek átmeneti otthona kialakítása Salgótarjában*

Az ESZK működésében lévő zabari Gyermekek Átmeneti Otthona 12 engedélyezett férőhellyel rendelkezik. Az épületet Zabar település önkormányzata megállapodás alapján térítésmentesen a Társulás használatába adta 2024.12.14-ig.

Ellátottjai azok a Salgótarján és a Társulás -szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett - településein élő 3-18 korú gyermekek, akik átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül maradnának, valamint akiknek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett, valamint azok az anyák, akik 14 éves kor alatti gyermekükkel együtt kérik az elhelyezést.

A statisztikai adatok tükrében látható, hogy évről évre növekszik a salgótarjáni lakosú gyermekek elhelyezésének száma.

Az otthon kvázi szakellátási feladatot lát el, hiszen a gyermekek nagy része anyjával együtt kerül elhelyezésre általában megfelelő lakhatás hiánya, vagy a családban történő konfliktus miatt, és sokszor hosszú hónapokig tartózkodik itt. A szülő/anya nélkül felvett gondozottak száma viszonylag kevés.

A statisztikai adatok elemzése alapján megállapítható, hogy egyre több salgótarjáni lakhelyű gyermek kerül be az otthonba, jelenleg már többségben vannak a salgótarjáni gondozottak.

15.2. *Családok átmeneti otthona kialakítása Salgótarjában*

Az Etes településen működő Családok Átmeneti Otthona 16 férőhelyen fogadja be átmeneti időre a családi krízis következtében otthontalanná vált - Salgótarján és a Társulás -szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett - településein élő - szülőket és gyermekeiket.

Az ellátást igénybevétele önkéntes, terhes kismama, egyedülálló szülő gyermekkel, illetve teljes, kétszülős családok részére is biztosított.

A statisztikai mutató átlagát tekintve zömmel salgótarjáni állandó lakcímmel rendelkező családok kérték az ellátást.

A megüresedett férőhelyek szinte azonnal feltöltésre kerülnek. A tapasztalatok mutatják, hogy sajnos nagyon sok család keresett menedéket, akik számára ellátást nem tudtak biztosítani, ezért várólistára kerültek.

Összefoglalva:

Az átmeneti otthonok funkciójuk szerint átmenetileg biztosítják a gyermekek, családok gondozását, ellátását, de sokszor azonban kvázi szakellátási intézményként működik, mert a családok hosszú hónapokig, évekig ott tartózkodnak, tekintettel arra, hogy lakhatásukat nem tudják megoldani.

A szociális ellátásnak ez a területe országosan sem működik rendszerszerűen. Egymásra épülő, lépcsőzetes ellátási formákra és intézményrendszerre lenne szükség. Az egyes ellátási formáknak egymáshoz kellene kapcsolódniuk. Az ellátórendszernek jelenleg nincs folytatása. Ennek következtében szétesnek a családok, kilátástalanság, elszegényedés jellemzi a sorsukat. Csak addig vannak biztonságban, amíg intézményben élnek, ugyanakkor a hosszú bentlakás a személy, a család sérüléséhez, hospitalizációhoz vezet.

Tovább kell építeni, bővíteni a szociális ellátási rendszert, a családok sorsa e nélkül nem oldódik meg. A talajt vesztett, intézményi életre szocializálódott személyek, családok később csak lépcsőfokokként nyerhetik vissza képességüket az önálló életre.

Tapasztalatok igazolják, hogy a befogadottak helyzete nem oldható meg, ha nincsenek meg a kigondozás feltételei.

A kiléptető lakások szerepe a gondozásban azért fontos, mert további lehetőséget biztosítanak azoknak a családoknak, akik a lakhatásukat még nem tudták megoldani, a törvényes elhelyezési időt letöltötték, és képesek az önálló életre.

Szakmailag is indokoltnak tartjuk gyermekek átmeneti otthonának és családok átmeneti otthonának (kiléptető lakásokkal együtt) Salgótarjában történő kialakítását., ezért mind az ESZK, mind az Önkormányzat munkatársai folyamatosan figyelik a pályázati lehetőségeket.

Salgótarján, 2021. május 25.

Fekete Zsolt
polgármester